

Examen VMBO-BB
2009

tijdvak 2
maandag 22 juni
13.30 - 15.00 uur

Nederlands CSE BB

Bij dit examen hoort een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak de opdracht in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 32 vragen en een schrijfopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 48 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Oranjegekte: Sinterklaas en Wortelman samen op de tribune

(1) Elke keer als het Nederlands voetbalelftal een wedstrijd moet spelen, zie je de meest vreemde figuren rondlopen in de buurt van het stadion. Dat wordt nog veel gekker als Nederland zich plaatst voor een groot toernooi zoals het EK of WK. Dan kleurt het hele land oranje: overal worden huizen oranje geschilderd, hele buurten worden volgehangen met vlaggetjes en op pleinen worden grote (oranje) tenten opgezet om gezellig samen naar de wedstrijden te kunnen kijken. Voor ons begint dat al normaal te worden, maar in het buitenland vinden ze ons maar een stelletje rare kwasten. Waar komt die 'Oranjegekte' eigenlijk vandaan?

(2) Of het nou thuis of uit is, Sinterklaas slaat geen wedstrijd van het Nederlands elftal over. Henk van Beek zit sinds 1999 met een mijter en een grote witte baard op de tribune bij alle wedstrijden van Oranje. Zijn vriend gaat altijd als Napoleon. Zelf noemt hij het 'idioterie', maar hij vindt wel dat er grenzen zijn. "Bij de stadions delen ze tegenwoordig allerlei gekkigheid uit. Dat is allemaal reclamespul, meestal voor biermerken. Daar willen wij niks mee te maken hebben. Het moet leuk blijven", zegt Van Beek. In en rond het stadion zijn er nooit problemen: "Oranjesupporters zijn geen hooligans¹, wij zijn één grote familie, het is altijd gezellig. Wij zijn altijd met een groep van 150 tot 200 man." Daar zitten veel figuren bij die dankzij de televisie-uitzendingen inmiddels bijna bekende Nederlanders zijn geworden, zoals de Wortelman en de Generaal. Maar de meest opvallende is misschien wel Graadje Hendriks, de oranje indiaan, die al sinds 1994 met hoofdtooi en trommel op de tribune staat.

(3) Naar het ontstaan van deze Oranjegekte zijn verschillende onderzoeken gedaan, niet alleen in Nederland, maar ook in onze buurlanden. Daar wordt namelijk met stijgende verbazing gekeken naar wat we allemaal verzinnen. Eén van de onderzoekers is Henri Beunders, hoogleraar geschiedenis, media en cultuur. Hij meent dat de Oranjegekte, zoals hij het noemt, halverwege de jaren '80 begonnen is. Toen het Nederlands elftal in 1988 Europees kampioen werd, stond voor het eerst een enorme mensenmassa in de straten om het feest te vieren. Iedereen had zich in het oranje getooid. Vanaf dat moment is het elke twee jaar, bij een EK of WK, maar ook iedere Koninginnedag, een stapje erger geworden.

(4) Ook de Belgische schrijver Geert Istendael heeft een verklaring: "In andere landen trekken supporters gewoon een voetbalshirt aan en nemen ze een sjaal mee, maar bij jullie lijkt het wel carnaval op de tribune. Jullie zijn een volk dat graag overal een wedstrijdje van maakt. Zo is het ook met dat verkleden. Iedereen wil opvallen, want dan is de kans het grootst dat je tijdens de wedstrijd in beeld komt en kunt zwaaien naar de familie thuis! Dus moeten de mensen steeds gekkere dingen verzinnen om op te vallen."

(5) Oranjegekte wordt niet alleen gezien als een vreemd verschijnsel, het is ook nog eens van belang voor de economie. Winkels die Oranje-artikelen verkopen, doen vlak voor een toernooi heel goede zaken. Toen Nederland zich in 2002 op het allerlaatste moment niet plaatste voor het wereldkampioenschap in Japan en Zuid-Korea, zijn er verschillende bedrijven failliet gegaan. Ze hadden al voor miljoenen euro's shirts en petjes besteld

noot 1 reischoppers

met "Nederland kampioen 2002" erop. Die gingen in plaats van naar de winkels rechtstreeks de vuilnisbak in.

(6) In het buitenland zijn Nederlandse supporters populair. Bij het WK 2006 in Duitsland hebben de Nederlandse fans weer een goede indruk achtergelaten: veel feest en geen problemen. Voorzitter

L. Vandenberg van de Oranjesupportersvereniging: "Voor het EK 2008 in Zwitserland en Oostenrijk worden ook al weer voorbereidingen getroffen. Er komen weer complete Oranjecampings in de steden waar Oranje speelt. We zien er dan misschien wel raar uit, maar overal zien ze ons graag komen."

Vrij naar Arjen Ribbens en Erik van der Walle, NRC, 7 juni 2006

- 2p **1** Geef een voordeel en een nadeel van de Oranjegekte voor de economie.
- 1p **2** Welk kopje past het beste boven alinea 5?
A Economie
B Oranjegekte
C Vuilnisbak
D Wereldkampioenschap
- 1p **3** Wat is het belangrijkste doel van deze tekst?
A amuseren
B informeren
C overtuigen
D waarschuwen
- 2p **4** Geef in de uitwerkbijlage bij de volgende uitspraken uit de tekst met een **X** aan of ze juist of onjuist zijn.
1 Oranjesupporters zijn vergelijkbaar met hooligans.
2 Er is alleen in Nederland een onderzoek gedaan naar de Oranjegekte.
3 Alleen onder Nederlanders komt er Oranjegekte voor.
4 Oranjegekte vindt alleen plaats in het stadion tijdens de voetbalwedstrijden.
5 Oranjesupporters zijn, ondanks hun gekke verkleedpartijen, overal welkom.
- 1p **5** Wat is de hoofdgedachte van deze tekst?
A Oranjegekte is niet zo goed voor de economie.
B Oranjegekte is wel een vreemd verschijnsel, maar van belang voor de economie.
C Oranjegekte wordt in de voetballiefhebbende landen om ons heen niet begrepen.
D Oranjesupporters willen met hun gekke verkleedpartijen alleen maar opvallen.

- 1p **6** Een schrijver kan in zijn tekst gebruik maken van:
- 1 feiten
 - 2 de mening van de schrijver
 - 3 de mening van deskundigen / iemand anders
- Waaruit bestaat deze tekst?
- A** alleen uit 1
 - B** alleen uit 1 en 2
 - C** alleen uit 1 en 3
 - D** uit 1, 2 en 3

Let op: er staan nog meer teksten, vragen en opdrachten op de volgende bladzijden!

Een ramp kun je niet plannen

(1) Zo'n 400 ambtenaren van alle ministeries hebben in 2005 de veiligheid van ons land nauwkeurig onderzocht. De resultaten van die onderzoeken zijn in mei 2006 gepresenteerd in het Rapport Nationale Veiligheid. De belangrijkste conclusie van het rapport is nogal schokkend: Nederland is niet goed voorbereid op grote rampen. Moeten we ons zorgen maken?

Water

(2) Terroristische aanslagen, nieuwe ziektes en het massaal uitvallen van computersystemen kunnen leiden tot grote problemen, die de Nederlandse samenleving volkomen lam leggen. Maar het grootste gevaar is volgens het rapport het stijgende water. Door de aanhoudende klimaatverandering smelt het ijs op de Noordpool, waardoor de zeespiegel stijgt. Zachtere winters en nattere zomers zorgen voor een stijging van het water in onze rivieren. In het rapport staat dat de schade van overstromingen veel groter zal zijn dan gedacht.

(3) "We moeten anders gaan denken over waterbeheersing", geeft een van de samenstellers van het rapport als tip. "Nederland is altijd alleen maar bezig geweest met het buiten houden van water. Dat lukte aardig, met dijken en duinen langs de kust, dijken langs rivieren en vooral met de Deltawerken in Zeeland en Zuid-Holland. De dijken zijn goed; ze zijn bestand tegen een enkele keer hoog water. Maar als op de lange termijn het water hoog blijft, dan zullen de dijken het op een gegeven moment begeven."

(4) Om dat te voorkomen is voor een andere aanpak gekozen: het water moet de ruimte krijgen. Langs rivieren moeten

grote stukken land aangewezen worden die onder water kunnen worden gezet om de rivieren te ontlasten. Dat is een idee waar we erg aan moeten wennen: een opzettelijke overstroming. Je voorkomt er echter mee dat de overstroming plaatsvindt in een gebied waar veel mensen wonen. Dat zou namelijk pas echt een ramp zijn. Voor de kuststrook geldt zo'n aanpak natuurlijk niet. Daar zit de oplossing vooral in het verstevigen of ophogen van de dijken.

Verantwoordelijkheid

(5) De Nederlandse regering krijgt tips in het genoemde rapport. "Alle ministers weten dat het belangrijk is om iets te doen aan het overstromingsgevaar. Maar geen van hen vindt dat het een taak is van zijn ministerie. Als niemand de verantwoordelijkheid neemt, dan is er over twintig jaar nog niets geregeld", aldus het rapport.

(6) Een laatste opvallend feit is de datum waarop de NOS het nieuws bekend maakt: meer dan een jaar na de presentatie van het rapport. Mensen snappen niet dat zulk ernstig nieuws voor de burgers geheim gehouden is. In de Tweede Kamer zijn daarover vragen gesteld aan premier Balkenende. Die verklaarde echter dat het allemaal wel meevalt. "De informatie uit het rapport is bijna twee jaar oud. Gelukkig is er in de tussentijd al heel veel gedaan om de problemen die in het rapport staan, te voorkomen. Nederland staat er inmiddels veel beter voor dan in 2005", antwoordde de minister-president. "Hoewel we natuurlijk wel alles goed in de gaten moeten houden. Een ramp kun je niet plannen, maar de voorbereidingen op een ramp wel."

Vrij naar www.nos.nl/nosjournaal, augustus 2007

- 1p 7 De tekst begint met een vetgedrukte inleiding.
Deze inleiding geeft
- A de introductie van een probleem.
 - B een persoonlijke mening over het onderwerp.
 - C een uitleg over de opbouw van de tekst.
 - D een waarschuwing voor wateroverlast.
- 2p 8 In de inleiding staat: "Nederland is niet goed voorbereid op grote rampen."
→ Welke rampen worden er genoemd?
- 1p 9 Welk kopje past het beste boven alinea 4?
- A Dijken ophogen
 - B Een echte ramp
 - C Opzettelijk laten overstromen
 - D Water buiten houden
- 1p 10 Wat is het verband tussen alinea 3 en 4?
- A Alinea 3 en 4 vormen samen een opsomming.
 - B Alinea 3 en 4 vormen een tegenstelling.
 - C Alinea 4 geeft een oplossing van het probleem in alinea 3.
 - D Alinea 4 geeft een voorbeeld bij wat er in alinea 3 wordt verteld.
- 1p 11 Een schrijver heeft altijd een doel met een tekst.
Wat is het belangrijkste doel van de schrijver van deze tekst?
- A de lezer informatie geven over het Rapport Nationale Veiligheid
 - B de lezer overhalen het Rapport Nationale Veiligheid te lezen
 - C de lezer waarschuwen voor de slechte dijken van Nederland
- 1p 12 In de laatste alinea staat de mening van premier Balkenende.
Welke conclusie kun je daaruit trekken?
- A Premier Balkenende is afwachtend.
 - B Premier Balkenende is bang.
 - C Premier Balkenende is ongerust.
 - D Premier Balkenende stelt ons gerust.
- 1p 13 Welke van de onderstaande uitspraken is **niet** juist?
- A Als het water hoog blijft, zullen de dijken in Nederland het begeven.
 - B In 2005 was Nederland niet goed voorbereid op een ramp.
 - C In 2007 was Nederland al helemaal voorbereid op een ramp.
 - D Terroristische aanslagen kunnen ons land lam leggen.

Onze vertrouwde fiets gaat er heel anders uitzien

(1) Nederland is al jaren fietsland nummer twee van de wereld. Alleen in China rijden meer fietsen, maar daar wonen dan ook ruim 60 keer zo veel mensen als in Nederland. Hoewel de ontwikkelingen in de fietsindustrie niet stilstaan, lijken de meeste rijwielen nog altijd op de oude vertrouwde exemplaren die al tijden bestaan. Toch is er een verandering merkbaar. Het straatbeeld wordt steeds meer bepaald door heel rare, opvallende, felgekleurde modellen: van fietsen met aanhanger en bakfietsen voor gezinnen met jonge kinderen tot de zogenaamde 'lowriders', die vooral onder jongeren populair zijn.

(2) Enkele jaren geleden zag je ze voor het eerst op de weg: gewone fietsen met aanhanger. In die aanhanger, voorzien van een overkapping, zaten meestal een of twee kinderen. De aanhangers moesten aan de strengste eisen voldoen om veilig aan het verkeer te kunnen deelnemen. Toch zijn ze nooit een doorslaand succes geworden. Volgens Marcel Verwimp van fietsenhandel Kids & Bikes in Eindhoven komt dat, doordat de fietsende ouder zijn kinderen achter zich heeft. "Je kunt ze dan niet in de gaten houden en je moet maar afwachten of alle automobilisten je karretje op tijd in de gaten hebben. Dan fiets je niet met een gerust hart."

(3) De oplossing daarvoor is volgens hem de nieuwe lichting bakfietsen. "Vroeger werden die alleen gemaakt om spullen te vervoeren. De bakker, de groenteman en de vuilnisman gingen ermee door de straten. De nieuwe bakfiets is uitgevonden in Denemarken en een jaar of vier geleden in Nederland terecht gekomen. De kinde-

ren zitten vóór de ouders, dus er blijft de hele tijd contact. Dat is een fijn en veilig gevoel", aldus Verwimp. De bakfiets is voor een toenemend aantal mensen een alternatief voor de tweede auto. Hij is goedkoper, milieuvriendelijker en gemakkelijker te parkeren. Bovendien ben je er in de stad net zo snel mee op de plaats van bestemming als met de auto.

(4) In een rijwielhandel een paar straten verderop vind je een andere nieuwkomer. De 'lowriders' (letterlijk: laagrijders) zijn gebaseerd op de motorfietsen van het beroemde Amerikaanse merk Harley Davidson. Ze hebben een lage zit, een groot en comfortabel zadel, een breed stuur en dikke banden. Susan van Stekelenburg, eigenaresse van de winkel, begrijpt het succes wel. "Je rijdt er heel ontspannen op. Bovendien zijn onze fietsen een verlengstuk van je persoonlijkheid. Je kunt ze helemaal naar wens laten maken. Zo krijgt iedereen zijn eigen unieke fiets. Het aantal zal de komende jaren stijgen, maar niet zo hard, dat je iemand tegenkomt die op precies dezelfde fiets rijdt als jij."

(5) Er is nog een andere trend: de elektrische fiets. Tegenwoordig is een fiets met een hulpmotortje niet meer alleen iets voor ouderen of gehandicapten. Ieder model, dus ook de hippe en stoere fietsen voor jongeren, kun je op verzoek laten voorzien van een elektrisch aangedreven motortje. Die is heus niet bedoeld voor luie mensen, want de belangrijkste eigenschap van een fiets zal hij altijd houden: je zult toch echt zelf moeten trappen om vooruit te komen. Zolang dat het geval is, zal een fiets een fiets blijven, in welke vorm en kleur dan ook.

Vrij naar Peter van Vlerken, Eindhovens Dagblad, 8 december 2007

- 1p **14** In de inleiding staat dat de lowriders vooral onder jongeren populair zijn. Welke alinea gaat verder in op de populariteit van deze fiets?
- A** alinea 2
 - B** alinea 3
 - C** alinea 4
 - D** alinea 5
- 1p **15** In alinea 2 staat dat de fiets met aanhanger nooit een doorslaand succes is geweest. Welke oorzaak wordt hiervoor gegeven?
- A** De aanhanger voldoet niet aan de strenge veiligheidseisen.
 - B** De gewone fietsen bleken niet geschikt voor een aanhanger.
 - C** De kinderen zitten achter de ouder.
 - D** Er kunnen maar twee kinderen in de aanhanger.
- 1p **16** Een schrijver heeft altijd een doel met een tekst. Wat is het belangrijkste doel van de schrijver van deze tekst?
- A** de lezer amuseren met de nieuwste trends op fietsgebied
 - B** de lezer informeren over de nieuwste trends op fietsgebied
 - C** de lezer overhalen om ook een nieuwe fiets te kopen die echt bij hen past
 - D** de lezer waarschuwen dat je bij alle fietsen toch vooral zelf moet blijven trappen
- 2p **17** Geef in de uitwerkbijlage bij de volgende uitspraken uit de tekst met een **X** aan of ze juist of onjuist zijn.
- 1 De nieuwe lichting fietsen lijkt niet meer op de oude exemplaren.
 - 2 De bakfiets is een typisch Nederlandse uitvinding.
 - 3 De lowrider is alleen populair onder jongeren.
 - 4 De elektrische fiets is niet alleen meer voor ouderen of gehandicapten.
 - 5 Bij de elektrische fiets zul je nog steeds zelf moeten blijven trappen.
- 1p **18** Wat is de bedoeling van de laatste alinea?
- A** een advies geven
 - B** een nieuw gegeven toevoegen
 - C** een oorzaak geven
 - D** een samenvatting geven

Gelukkig tussen de 'superboeren'

(1) Saidu Keta (24) uit het West-Afrikaanse Guinee is blij. Vanaf vanmiddag mag hij zich Nederlander noemen. Net als enkele honderden andere buitenlanders die op de eerste verplichte naturalisatiedag het vaak felbegeerde Nederlands paspoort krijgen.

(2) De naturalisatiedag is een initiatief van oud-minister Rita Verdonk. Net als in Canada en Amerika moet het aanvaarden van het Nederlanderschap een feestje zijn, is het idee. Als bekroning op de verplichte inburgeringscursus wordt er een feestelijke bijeenkomst georganiseerd. Dat gebeurt in de gemeente waar de voormalige asielzoekers wonen. Bij die gelegenheid wordt duidelijk gemaakt, dat de naturalisatie hun bepaalde rechten geeft, maar dat er ook plichten bij het Nederlanderschap horen.

(3) "Dit land is goed", zegt Saidu Keta bedachtzaam, in eenvoudig, maar verstaanbaar Nederlands. Hij verliet zijn geboorteland toen hij achttien was, door wat hij zelf "problemen met de regering" noemt. Tegenwoordig woont hij in Doetinchem. Na vier jaar in een asielzoekerscentrum heeft hij in de Achterhoek sinds anderhalf jaar een eigen woning. Voor een fotowedstrijd, die deel uitmaakt van de naturalisatiedag, fotografeerde hij een enorm grote tractor: "omdat hier superboeren wonen." Via een stage vond hij werk bij Ebbers Metalworks, een metaalverwerkingsbedrijf, ook in Doetinchem. Vol trots laat Keta in een lawaaierige hal zijn werkplek zien. Hij staat achter een machine die onderdelen last voor radiators. Volgende week donderdag trakteert hij ter ere van zijn nieuwe paspoort op het werk. "Dan pas, want nu zijn er nog veel collega's op vakantie."

(4) Voor Keta betekent een Nederlands paspoort vooral vrijheid. Om te gaan en staan waar hij wil. "Als ik hard spaar, kan ik op vakantie. Naar België, Frankrijk of misschien wel Canada", droomt hij. "Ik heb geen grenzen meer; dat vind ik heel fijn."

(5) Vóór 2005 kregen asielzoekers die Nederlander mochten worden, hun paspoort per post toegestuurd. Maar sinds oktober 2006 moeten gemeenten op 24 augustus (de dag dat in 1815 de eerste grondwet in Nederland werd ingevoerd) verplicht een naturalisatiedag houden en er een feestje van maken. Daarnaast moet er minstens één keer in de zes weken de gelegenheid zijn om het Nederlandse paspoort in ontvangst te nemen, maar daar hoeven geen taart, toespraken en cadeautjes aan te pas komen. Veel mensen die door hun gemeenten vandaag zijn uitgenodigd, hebben in feite hun paspoort al; de uitreiking is slechts een plechtigheid.

(6) Toch is het dit jaar anders geregeld dan bij de eerste verplichte integratiedag. Vanaf nu zijn de nieuwe Nederlanders zelf ook verplicht te komen. De regering wil op die manier de opkomst, die in 2006 dramatisch laag was, opkrikken. "Het is nieuw; mensen moeten er nog aan wennen. De belangstelling is misschien niet zo groot als we hadden gehoopt. Maar ja, het is de eerste keer en goed voorbeeld doet goed volgen", aldus oud-minister Verdonk.

(7) Saidu Keta staat vanmiddag samen met drie vrienden op het stadhuis. Hij zou ook zijn gekomen als de bijeenkomst niet verplicht was. "Ik ben in Doetinchem zo blij. Mensen hier zijn mijn nieuwe familie. Mijn kleur is wel anders, maar ons hart is hetzelfde. Ik ben niet meer alleen."

Vrij naar een artikel in Algemeen Dagblad, 24 augustus 2007

- 1p 19 Wat is de bedoeling van de vetgedrukte inleiding?
- A de indeling geven van de tekst
 - B een conclusie vooraf geven
 - C een persoon uit de tekst voorstellen
 - D een samenvatting vooraf geven
- 1p 20 Welk kopje geeft het beste de inhoud van alinea 3 weer?
- A Achterhoek
 - B Saidu Keta
 - C Metaalverwerkingsbedrijf
 - D Superboeren
- 1p 21 Wat is het verband tussen alinea 5 en 6?
- A Alinea 5 en 6 vormen samen een opsomming.
 - B Alinea 5 en 6 vormen een tegenstelling.
 - C Alinea 6 geeft een ontkenning van wat er in alinea 5 wordt gezegd.
 - D Alinea 6 geeft een voorbeeld bij wat er in alinea 5 wordt verteld.
- 1p 22 Je hebt de tekst gelezen.
Welke conclusie kun je dan trekken?
- A Saidu is boos en teleurgesteld.
 - B Saidu is eenzaam en verdrietig.
 - C Saidu is opgelucht en ontspannen.
 - D Saidu is trots en blij.
- 1p 23 Geef de belangrijkste reden waarom het Nederlandse paspoort voor Saidu Keta zo belangrijk is.
- 1p 24 Wat is het belangrijkste doel van deze tekst?
- A amuseren
 - B informeren
 - C overtuigen
 - D tot handelen aansporen
- 1p 25 Een schrijver kan in zijn tekst gebruik maken van:
- 1 feiten
 - 2 de mening van de schrijver
 - 3 de mening van deskundigen / iemand anders
- Waaruit bestaat deze tekst?
- A alleen uit 1
 - B alleen uit 1 en 2
 - C alleen uit 1 en 3
 - D uit 1, 2 en 3

Tv kijken op je mobiel, overal en altijd

(1) Ongeveer één procent van alle Nederlanders maakt er al gebruik van: tv kijken op de mobiele telefoon. De ontwikkeling van mobiele tv staat nog in de kinderschoenen, maar het kan hard gaan. Denk maar aan de stormachtige opkomst van de mobiele telefoon zelf, de DVD-speler in de auto, of de mp3-speler met video. Dat zou kunnen betekenen dat iedereen over enkele jaren de vertrouwde vaste tv uit de huiskamer kan verwijderen. Of loopt het zo'n vaart niet?

(2) Hoewel nog lang niet iedereen over mobiele tv kan beschikken, wordt er al wel uitgebreid marktonderzoek gedaan. Dat houdt in dat aan mensen gevraagd is wat hun voorkeuren zijn als mobiele tv straks op grote schaal ingevoerd wordt. Bedrijven die de programma's verzorgen, kunnen op die manier inspelen op de wensen van de klanten. Zo is er gevraagd welke programma's jongeren het liefste zien, op welke plekken ze het liefst tv zouden willen kijken en hoeveel tijd per dag ze er aan willen besteden.

(3) Het opvallende is, dat ruim de helft van de ondervraagden de vragen gemakkelijk beantwoordt. Ik zou denken dat de meeste mensen raar opkijken als je hen vertelt dat ze binnenkort op hun mobieltje tv kunnen kijken. Niets is minder waar. Blijkbaar kijken mensen tegenwoordig niet meer op van wéér een nieuw technologisch snufje. Ook al bestaat mobiele tv nog niet, toch zeggen heel veel mensen al te weten waar ze tv gaan kijken als dat op hun telefoon kan.

(4) Het is een bekend verschijnsel dat jongeren sneller met technische en elektronische nieuwtjes vertrouwd zijn dan ouderen. Dat bleek ook uit het onderzoek. Jongeren zien mobiele tv helemaal zitten! Ze geven aan dat ze er dan vooral op school, maar ook in bed gebruik van zouden maken. Verder zeggen ze dat ze er het liefst muziekprogramma's op zouden bekijken.

(5) Bij volwassenen wordt vakantie het meest genoemd als ideale plek voor de mobiele tv. Daarnaast wordt 'onderweg' (naar opleiding of werk) door veel Nederlanders genoemd als een populair moment om mobiel tv te kijken. Wat ik ook grappig vind: één op de twaalf Nederlanders noemt ook de wc als tv-plek.

(6) Zal de vertrouwde tv in de Nederlandse huiskamers door deze ontwikkelingen op den duur verdwijnen? Zo snel zal het zeker niet gaan, denkt Hans Broekhuis, manager tv van Tele2: "Het consumentengedrag zal niet ineens van vandaag op morgen totaal veranderen. De tv in de huiskamer zal de komende jaren nog steeds bovenaan staan als het meest bekeken medium voor bijvoorbeeld films en sportwedstrijden. Tv kijken op je mobiel doe je vooral op momenten dat je niet thuis bent. Je hebt dadelijk gewoon twee verschillende soorten van tv kijken." De verwachting is dan ook dat vooral het gebruik van mp3-spelers en i-pods zal afnemen door de komst van mobiele tv.

Vrij naar Miranda van Unen, onderzoek van TNS-NIPO, 20 september 2007

- 1p **26** "Of loopt het zo'n vaart niet?" (alinea 1)
→ Citeer een zinsgedeelte uit dezelfde alinea waarop deze vraag betrekking heeft.
- 1p **27** "Of loopt het zo'n vaart niet?" (alinea 1)
In welke alinea staat het antwoord op deze vraag?
A alinea 3
B alinea 4
C alinea 5
D alinea 6
- 1p **28** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van alinea 6?
A Consumentengedrag nu
B Sportwedstrijden
C Mp3-spelers en i-pods
D Verwachting
- 1p **29** Welke verwachting met betrekking tot de tv kun je uit deze tekst afleiden?
A De ontwikkeling van de mobiele tv gaat net zo hard als die van de mp3.
B Het marktonderzoek naar mobiele tv wordt alleen onder jongeren gehouden.
C Films en sport bekijken we de komende jaren gewoon nog op de huiskamer-tv.
D Jongeren willen vooral op vakantie en onderweg naar school mobiele tv gebruiken.
- 1p **30** Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte van deze tekst weer?
A Door mobiele tv zullen er minder mp3-spelers en i-pods verkocht gaan worden.
B Het is een bekend verschijnsel dat jongeren sneller vertrouwd zijn met technologische nieuwtjes dan ouderen.
C Mobiel tv-kijken komt eraan als extra mogelijkheid naast het ouderwetse huiskamer-kijken.
D Ook al bestaat mobiele tv nog niet, toch weten de meeste mensen al waar ze die gaan gebruiken.
- 1p **31** Een tekst kan bestaan uit:
1 feiten
2 de mening van de schrijver
3 de mening van een deskundige
Waaruit bestaat de tekst 'Tv kijken op je mobiel, overal en altijd'?
A alleen uit 1 en 2
B alleen uit 1 en 3
C alleen uit 2 en 3
D uit 1, 2 en 3

Tekst 6

of verspilling?

Er brandt een lantaarnpaal op een verlaten fietspad. Nacht in, nacht uit, zelfs als er helemaal niemand te zien is. Is dit verspilling van energie? Maar stel nou dat er vanavond laat iemand fietst. Is het dan veiligheid?

Als producent en leverancier van elektriciteit en gas stellen wij onszelf dagelijks dit soort vragen. Ook de vraag naar steeds meer én betaalbare energie houdt ons bezig. Tegelijkertijd willen we onze energie duurzaam blijven produceren, want het milieu is ook voor ons van levensbelang.

De antwoorden op deze vragen zijn niet gemakkelijk, maar we blijven er iedere dag opnieuw onderzoek naar doen. Denk met ons mee op www.welkombijeon.nl.

e-on
Nieuwe energie

Reclamefolder E-on, maart 2007

- 1p 32 In een advertentie zijn beeld en tekst op elkaar afgestemd en dat kan op verschillende manieren.
Wat hebben beeld en tekst met elkaar te maken in de advertentie van E-on?
- A Het beeld alleen al is voldoende om de advertentie te kunnen begrijpen.
 - B Het beeld heeft niet echt betrekking op wat de tekst vertelt.
 - C Het beeld ondersteunt de boodschap die in de tekst wordt verteld.
 - D Het beeld trekt de aandacht, maar is ook nodig om de tekst te kunnen begrijpen.

Vakantiewerk jachthaven

Je schooljaar zit er bijna op en je wilt, wanneer je geslaagd bent, naar het Middelbaar Toeristisch en Recreatief Onderwijs.

Je weet alleen nog niet welke richting je zult gaan kiezen. Daarom wil je graag in de grote vakantie vier weken, in de maand juli, een vakantiebaantje in de recreatie.

Bij jou in de buurt is een jachthaven en daar zou je wel willen werken.

Je schrijft een e-mail naar de directeur, Kees Sluiter, waarin je vraagt of hij voor jou een vakantiebaantje heeft. Je legt hem uit waarom je juist in de jachthaven wilt werken. Je wilt graag zoveel mogelijk afwisselend werk doen, zodat je een goed beeld krijgt van een beroep in de recreatie. Je vertelt hem ook welke periode je beschikbaar bent.

Als je daar mag komen werken, zou je willen weten of je speciale werkkleding moet dragen.

Ook zou je willen weten wat de werktijden zijn en wat je per uur verdient.

Je vraagt of hij zo spoedig mogelijk al jouw vragen wil beantwoorden en bedankt hem alvast daarvoor aan het eind van je e-mail.

12p **33 Schrijfofdracht: een e-mail**

Schrijf een keurige e-mail naar jachthaven@hetnet.nl, waarin je naar vakantiewerk vraagt.

Neem hierin de volgende onderdelen op:

- vraag naar mogelijkheid van een vakantiebaantje
- reden om in de jachthaven te werken
- vraag naar afwisselende werkzaamheden
- periode waarin je wilt werken
- vraag naar speciale werkkleding
- vraag naar de werktijden
- vraag naar het uurloon
- reactie en een bedankje.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.